

INFERNAL AFFAIRS

Infernal Affairs 無間道 (2002)

เขียนบท : Alan Mak, Felix Chong

ผู้กำกับ : Andrew Lau, Alan Mak

นักแสดง : Andy Lau, Tony Leung, Anthony Wong

ตัวละคร ไมเคิล คอร์ลีโอน กล่าวในภาพยนตร์เรื่อง *The Godfather Part III* ว่า “ขณะที่ผมคิดว่าผมออกมาแล้ว พวกนั้นก็ดึงผมกลับเข้าไปใหม่”

คนชั่วเมื่อคิดล้างมือจากวงการ ก็อาจทำไม่ได้
แล้วคนที่เข้าสู่วงการคนชั่วด้วยเจตนาดีเล่า? ล้างมือได้หรือไม่? หรื
ออกจากทางสายเดิมได้หรือไม่?

และนี่คือ 無間道 ทางที่ไม่สิ้นสุด
ชื่อจีนของภาพยนตร์เรื่อง *Infernal Affairs* (สองคนสองคม)
無間 = ไม่สิ้นสุด 道 = ทาง ในที่นี้รวมแล้วหมายถึงนรกไม่สิ้นสุด ไม่มี
การเกิดใหม่ ไม่อาจหนีพ้น

ชื่อเรื่องอังกฤษเป็นการเล่นคำ เลียนคำว่า internal affairs ซึ่งหมายถึง
ถึงหน่วยงานที่ทำหน้าที่สอบสวนความประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ แทนด้วย
คำว่า infernal ที่แปลว่า นรก หรือ 無間道

วงการภาพยนตร์โลกเต็มไปด้วยหนังแนวตำรวจ-ผู้ร้าย มากจนอยาก
สรุปว่า หนังเกินครึ่งในโลกเป็นหนังการขบเคี้ยวระหว่างตำรวจกับคนร้ายหรือ
เจ้าพ่อ ในบรรดานี้หนังที่สามารถยกระดับไปถึงระดับดีมากหรือถึงขั้นคลาส
สิก มีน้อย

ตัวอย่างคลาสสิกที่ยกมาเสมอคือ *The Godfather* เพราะมันก้าวไป
ไกลกว่าพล็อตเรื่องการขบเคี้ยวหรือการชิงอำนาจของเจ้าพ่อ แต่มันรวมความ
รู้สึกจิตใจเข้าไปด้วย ดังที่ไคว่เล็งใช้ในงานเขียนนิยายกำลังภายใน แล้วยก
ระดับมันขึ้นมาเป็นงานคลาสสิก

Infernal Affairs เป็นหนังฮ่องกง เกี่ยวกับเจ้าพ่อ-ตำรวจ โดยคอน
เสิร์ตไม่ใช่ของใหม่ การส่งสายลับเข้าไปในองค์กรอาชญากรรม หรือเข้าไปใน
หน่วยงานรัฐท่ามาแล้วมากมาย ของไทยเราก็มีเรื่อง เล็บครุฑ ที่เขียนมาตั้งแต่
ผมยังไม่เกิดด้วยซ้ำ หรือแม้แต่ในหนังที่อิงเรื่องจริง เช่น *Donnie Brasko* ซึ่ง
ออกมาหลายปีก่อนเรื่อง *Infernal Affairs*

แต่สิ่งที่ *Infernal Affairs* แตกต่างจากหนังเรื่องอื่นในตระกูลนี้คือ แม้
เป็นหนังตลาด แต่มันยืนยงอยู่ใต้เงาของหนังอาร์ต หนังไม่เน้นการฆ่ากัน จาก
ยิ่งอาจไม่เห็นการยิง อาจเป็นแค่เสียงปืน ที่สำคัญที่สุดคือ หนังใส่อารมณ์

ความรู้สึก เลือดเนื้อมนุษย์เข้าไป เมื่อรวมกับบทที่แน่น เคลื่อนไหวตลอดเวลา ทำให้มันโดดเด่นออกมาจากหนังอาชญากรรมทั่วไป

หลายฉากทำได้ตื่นตันโดยที่ไม่มีการปะทะกันจริง ๆ ฉากการสื่อสารผ่านรหัสมอร์สถือว่าฉลาด

หนังมีความรุนแรงมาก แต่กลับไม่เห็นความรุนแรง แต่เน้นที่การวางแผน การแก้มเกม การหักเหลี่ยม การหักมุมซ้อนหักมุม บทเอาอยู่ ทำให้เรื่องสนุกและสด

พูดง่าย ๆ คือ เป็นงานที่รวมศิลปะ พล็อต การหักมุม การใช้อารมณ์ลงตัว

ไก่อลังมักชอบเล่าชีวิตชายผู้หนึ่งในมุมธรรมดา มุมในระดับล่าง เรื่องนี้ก็เช่นกัน คนร้ายก็คุยเล่นกันได้ ในเรื่องทั่วไป ไม่จำเป็นต้องร้ายทั้งเรื่อง ความเป็นศัตรูกับความเป็นเพื่อน แยกกันไม่ออกชัด ส่วนห่วงกาไวชอบเล่นกับอารมณ์และโทนหนังแบบหม่น

เรื่องนี้ดูเหมือนจะรวมพล็อตที่ดีเข้ากับงานแบบไก่อลังและอารมณ์แบบห่วงกาไว

Infernal Affairs ประสบความสำเร็จอย่างสูง จนต้องสร้างภาคสองและภาคสาม

เช่นเดียวกับ *The Godfather* หนังประสบความสำเร็จอย่างสูงจนต้องเซ็นภาค 2-3 ออกมา

และเช่นเดียวกับ *The Godfather* หนังภาคต่อของ *Infernal Affairs* ถือว่าทำได้ดี

และฮอลลีวูดยังนำไปริเมคเป็นฉบับฝรั่ง *The Departed* โดย Martin Scorsese ผู้กำกับมือเซียนด้านหนังแนวนี้ *The Departed* ไปไกลขนาดได้รับรางวัลออสการ์ภาพยนตร์ยอดเยี่ยม

นี่ย่อมแสดงว่าโครงเรื่องและแนวเรื่องของงานชิ้นนี้อยู่ในเกณฑ์ดีมาก *Infernal Affairs* ภาค 2-3 เพิ่มและเสียบส่วนที่ไม่ได้เล่าในภาคแรก

ซึ่งถือเป็นความสามารถของคนเขียนบทที่สามารถถอดสำห้เสียเรื่องเข้าไปได้ โดยที่ยังใช้ตัวละครชุดเดิม เล่าที่มาและเส้นทางชีวิตของแต่ละคน ทำให้เราเห็นอีกมุมหนึ่งว่า บางทีการเป็นเจ้าพ่อก็มาแบบโชคช่วย ไม่ได้ตั้งใจ จังหวะมันได้

ภาค 2-3 ด้อยลงกว่าภาค 1 บ้าง แต่ยังถือว่าดี และเมื่อรวมกันเป็นไตรภาค ก็ยังจัดว่าเป็นหนังที่มีเอกลักษณ์ และมาตรฐานสูงกว่าหนังแนวนี้จำนวนมากของฮอลลีวูด

Infernal Affairs ทั้งสามภาคชี้ให้เราคิดว่า แท้ที่จริงแล้ว ตัวตนของเราคือใคร มันสามารถแบ่งดี-ร้ายได้แยกกันเช่นนั้นหรือ และคำถามที่ว่า เราสามารถเปลี่ยนจากร้ายเป็นดีได้ไหม ไม่มีใครอยากเป็นร้าย แต่ในสถานะหนึ่ง สิ่งแวดล้อมหนึ่ง ต่อให้คนร้ายอยากกลับตัวก็เป็นไปไม่ได้ กลายเป็นคนใหม่

หนังใช้ช่วงเวลาที่เกี่ยวข้องกับการที่ฮ่องกงคืนจากอังกฤษสู่จีน ชาวฮ่องกงก็มีคำถามว่า ตัวตนจะเปลี่ยนไปอย่างไร บางทีลัทธิการเมืองคนละขั้วก็อาจเข้าข่ายการขับเคี่ยวระหว่างตำรวจกับเจ้าพ่อ

เราจะแยกอย่างไรว่าโลกของตำรวจสะอาดกว่า หรือโลกของโจรมีแต่ความดำมืด ในเมื่อมันเป็นสีเทาปนกัน

ในตอนหนึ่งของหนังภาคแรก เจ้าพ่อบอกลูกน้องว่า คนนับพันต้องตายเพื่อซีซาร์จะยิ่งใหญ่

ประวัติศาสตร์บันทึกว่า ทำายที่สุดซีซาร์ก็ตายด้วยน้ำมือคนของตัวเอง ชาวกับดาก็เช่นหยินกับหยาง ดูต่างกัน แต่มันต้องรวมเป็นหนึ่งเดียวเสมอ แยกจากกันไม่ออก

10/10